

ณ กาลครั้งหนึ่ง  
ที่ บ้านคุณป้า  
๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

โดย

วันชัย ภู่งาม

# ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านคุณโปด ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน  
เขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญเพื่อไป  
สนทนาธรรม ที่บ้านคุณโปด ซอยแบริ่ง ๕๘ สุขุมวิท ๑๐๗ ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ -  
๑๖.๐๐ น.



ครั้งนี้ คุณโป๊ตเตรียมการต้อนรับ  
ท่านอาจารย์ และสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ  
มศพ. อย่างอลังการ ด้วยการนำวงดนตรี  
ไทยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา  
โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์พันธุ์ศักดิ์ วรธนดี  
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมเป็นผู้ควบคุมวง มา  
บรรเลงต้อนรับและขับกล่อมในช่วงเวลา  
ว่างและช่วงรับประทานอาหารกลางวัน ทำให้  
มีความรู้สึกราวกับได้ฟังพระธรรมใน  
ศาลาสุธรรมมา ท่ามกลางอุทยานในสวรรค์ก็  
ไม่ปาน

การมาสนทนาธรรมที่บ้านคุณโป๊ตทุกครั้ง ทราบว่าคุณโป๊ตมีกุศลศรัทธาและ  
กุศลเจตนาที่น่าอนุโมทนายิ่ง โดยเปิดโอกาสให้ท่านที่สนใจสามารถเข้าร่วมฟังการ





สนทนาธรรมได้ตามอัธยาศัย โดยคุณโป๊ต และเพื่อน ๆ จัดเตรียมสถานที่และอาหาร กลางวันไว้บริการทุกท่านอย่างเต็มที่ทุกครั้ง คุณโป๊ตได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นมิตรเป็นเพื่อนที่ดีกับทุกคน ดังจะเห็นได้จากการที่คุณโป๊ตเมตตาชักชวนเพื่อนสนิทมิตรสหาย ทั้งชาวไทยและต่างชาติ ให้มีโอกาสได้พบ ได้ฟังสิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิต เป็นโอกาสที่น้อยบุคคลจะได้รับ และแม้จะได้รับแล้ว ก็ยังแสนยากยิ่งที่จะเข้าใจได้

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำภาพ และการสนทนาธรรมในวันนั้น มาฝากให้ทุกท่านได้พิจารณาเช่นเคย ดังนี้



**คุณโปด :**

กราบท่านอาจารย์และวิทยากร แล้วก็ผู้ร่วมสนทนาธรรม  
ทุกท่านครับ วันนี้ก็เป็นโอกาสที่ดีที่ได้มาสนทนาธรรมกัน  
ที่นี่ อยากจะกราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ธรรมะใน  
ชีวิตประจำวัน ควรเริ่มต้นอย่างไรครับ

**ท่านอาจารย์ :**

คะ ก็เริ่มต้นเดี๋ยวนี้!!! เพราะว่า จริง ๆ แล้ว ธรรมะ ก็คือ  
สิ่งที่มีจริง ตลอดเวลา ไม่เคยขาดไปเลยตั้งแต่เกิดจน  
ตาย ไม่ว่าจะยามป่วยไข้ ยามสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำ  
ธุรกิจหรืออะไรต่าง ๆ ทั้งหมด สิ่งที่มีจริงทั้งหมดแต่ละ  
หนึ่ง เป็นธรรมะแต่ละหนึ่ง





...เพราะฉะนั้น เราเคยเข้าใจรวม ๆ ใช่มั้ย? อย่าง เห็น, ได้ยิน, ได้กลิ่น, รูปร่างสัณฐานต่าง ๆ ก็เข้าใจว่า "เป็นเรา" หรือว่า เป็นคนนั้น คนนี้ แต่ธรรมะแล้ว ต้องเป็น "หนึ่ง" ปนกันไม่ได้เลย เช่น ขณะนี้ มีเห็น "เห็น" เป็น "หนึ่ง" เห็น ไม่ใช่ได้ยิน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ทำอะไร ก็เป็นธรรมะ ซึ่งไม่มีโอกาสจะรู้ว่าเป็นธรรมะ เพราะไม่เคยได้ฟังพระธรรม...



...แต่ว่า เมื่อได้ฟังพระธรรมแล้ว จะได้ยินคำที่คุ้นหูมาก แต่ว่ายังไม่เคยเข้าใจจริง ๆ ก็คือ ธรรมะเป็นสิ่งที่มีความจริง ๆ และมีทุกขณะ ทุกเวลา ไม่ต้องไปแสวงหาที่ไหนเลย เพียงแต่ "ฟัง" แล้วก็เริ่มพิจารณาคำที่ได้ฟัง "เป็นคำจริง" หรือเปล่า? หรือสามารถที่จะรู้ความจริงที่กำลังพูดถึงสิ่งที่มีจริงเดี๋ยวนี้ได้แค่ไหน? เช่นคำถามแรก "เห็น" มีจริงไหม?...



คุณโปด :

"เห็น" มีจริงครับ

ท่านอาจารย์ :

มีจริงแน่นอน เพราะทุกคนกำลังเห็น ใช้คำว่า "ทุกคนกำลังเห็น" แต่ "เห็น" ไม่ใช่ใครเลย ไม่ใช่ "คน" ด้วย!! "เห็น" เป็นแต่เพียงขณะหนึ่งซึ่งมีปัจจัยเกิดขึ้นเห็นสิ่งที่ปรากฏ เพราะว่า ขณะที่ทุกคนกำลังเห็นขณะนี้ คิดถึงรูปร่างกายที่กำลังนั่ง คิดถึงแขน คิดถึงเท้า หรือเปล่า? ในขณะที่กำลังเห็น ลืมไปเลย ใช่ไหม? สนใจในสิ่งที่ปรากฏให้เห็น



...เพราะฉะนั้น มีความจริงสองอย่างแน่นอน ไม่ว่าที่ไหน เมื่อมี "เห็น" ก็ต้องมี "สิ่งที่ถูกเห็น" ทั้งสองอย่างต้องเกิด ถ้าไม่เกิด ก็ไม่มี

เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีธรรมะ สิ่งที่มีจริง ซึ่งเดี๋ยวนี้เกิดขึ้นเห็น ก็จะไม่มี "เห็น" เลย แต่ไม่รู้ความจริงว่า เห็นขณะนี้ "เพียงเห็น" ยากไหม? แค่ "เพียงเห็น"...



...การฟังธรรมะ ก็ไม่ลืมนะ ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นใคร? แค่นี้ก็รู้แล้ว ความลึกซึ้งของแต่ละคำ ต้องไตร่ตรอง เพื่อที่จะได้เข้าใจถูก ว่า เป็นบุญที่มีโอกาสได้ฟัง "คำจริง" ที่กล่าวถึง "สิ่งที่มีจริง" ให้รู้ความจริงก่อนจากโลกนี้ไป เพราะว่า จากโลกนี้แล้ว ไปไหน? ไม่มีใครรู้เลย เป็นงูก็ได้ เป็นช้างก็ได้ เป็นนกก็ได้ เป็นเทพก็ได้ เป็นคนที่เกิดในนรกก็ได้ เป็นเปรต รูปร่างต่าง ๆ ก็ได้ ซึ่งขณะนี้ไม่ปรากฏ เพราะเหตุว่า เป็นคนละภพคนละภูมิ...



...เพราะฉะนั้น ที่จะเห็นในโลกนี้ก็มี มนุษย์กับสัตว์เดรัจฉาน แต่ถ้าพูดถึงธรรมะ "เห็น" ไม่ใช่ใครเลย ไม่ใช่คน นี่ คนนั้น ไม่ใช่ชู้ ไม่ใช่ช้าง เห็นเป็นธรรมะซึ่งเกิดขึ้นเห็น แล้วก็ดับไป นี่คือคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งบางคนตลอดชีวิต ไม่มีโอกาสได้ฟัง!! เพราะเหตุว่า ไม่ได้สะสมมา หรือฟังแล้ว ก็ไม่คิดถึงว่าเป็นประโยชน์ที่จะได้เข้า



ใจความจริง ซึ่งคนอื่นไม่สามารถที่จะพูดถึงความจริงนี้ได้  
เลย เพราะเหตุว่า ไม่ใช่ผู้ที่ได้ตรัสรู้ความจริง แต่ผู้ที่ได้  
ตรัสรู้ความจริง พูดถึงทุกอย่าง ซึ่งกำลังมีเดี๋ยวนี้ ซึ่ง  
ปฏิเสธไม่ได้!!!...



...คนที่ไม่มีตา หรือที่เราบอกว่าไม่มีจักขุปสาท เห็นได้  
ไหม? ก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ไม่มีใครไปทำเห็นให้เกิดเห็น  
ได้ แต่เห็นในขณะนี้ต้องมีปัจจัยหรือว่าสภาพธรรมะที่  
อาศัย ทำให้เกิดเห็นในขณะนี้แล้วกดดับไป นี่คือสิ่งซึ่งใคร  
ก็รู้ไม่ได้ ว่ากำลังเป็นอย่างนี้จริง ๆ แม้ได้ฟังพระธรรม แต่  
ปัญญาขั้นฟัง เพียงฟัง ก็เริ่มที่เข้าใจว่า "เห็นขณะนี้" เกิด  
แน่นอน จึงมี "เห็น" แต่เห็นขณะนี้ เห็นแล้วกดดับไป เท่า  
นั่นเอง "เห็น" ไม่รู้เลยว่าเป็นดอกไม้ หรือเป็นคน หรือว่า  
เป็นแก้วใส เป็นโต๊ะ แค่เกิดขึ้นเห็นแล้วดับ...



...นี่แสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่เกิดมาถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ไม่รู้ความจริงที่มีอยู่ ก็อยู่ด้วยความไม่รู้ไปตลอดชีวิต จนกว่าจะมีโอกาสได้ฟังพระธรรม เพราะฉะนั้น ตอนนี้ เพียงแค่ได้ยินคำว่าธรรมะ ก็คือ สิ่งที่มีจริง เดียวนี้กำลังมี...



..."เห็น" เป็นนกหรือเปล่า? "เห็น" เป็นมดหรือเปล่า? "เห็น" เป็นอะไรคะ? "เห็น" เป็น "เห็น" เปลี่ยนไม่ได้เลย ธรรมะทุกอย่างเปลี่ยนไม่ได้ เพราะสั้นมาก เพียงแค่เกิดแล้วดับ ใครทำอะไรไม่ได้เลย ไม่สามารถไปทำอะไรกับสิ่งที่มีปัจจัยเกิดสั้นมากแล้วก็ดับไป เดียวนี้ กำลังเป็นอย่างนี้ค่ะ นี่คือการสอนของผู้ที่ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...



คุณโปด :

สิ่งที่เห็นและสิ่งที่ปรากฏ ที่เป็นจริงทุกครั้งแล้วมันก็ดับไป แต่สิ่งที่ยากเย็น แส่นที่จะยากมาก ๆ คือ เห็นแล้วคิด คิดแล้วเก็บไปฝันครับท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ : ห้ามได้ไหม?  
คุณโปด : ห้ามไม่ได้ครับ  
ท่านอาจารย์ : เปลี่ยนไม่ให้เป็นอย่างนี้ได้ไหม?  
คุณโปด : ไม่ได้ครับ



ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น มีอีกคำหนึ่ง "อนัตตา" จะมีคำภาษาไทยว่า ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา "สัพเพ ธัมมา อนัตตา" ไม่เว้นเลย อนัตตา หมายความว่า ไม่ใช่อัตตา อัตตาคือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เที่ยงยั่งยืน ไม่ปรากฏการดับไปเลย อย่างขณะนี้ก็ไม่มีการดับไปเลย เพราะไม่ได้ตรัสรู้ความจริง ปัญญายังไม่ถึงระดับขั้นที่จะเห็นการเกิดดับของสภาพธรรมะที่กำลังเกิดดับในขณะนี้ แต่เริ่มคิดถึงสิ่งที่มี และไตร่ตรอง แล้วก็เข้าใจ ค่อย ๆ เข้าใจ ทีละเล็ก ทีละน้อย น้อมไปสู่การที่จะเข้าใจสิ่งที่มีจริง เมื่อได้ฟังมากขึ้น!!





...สภาพธรรมะก็ทนต่อการพิสูจน์ พระผู้มีพระภาคฯ ตรัสว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใด มีความเกิดขึ้น เป็นธรรมดา ธรรมดาไหม? เดียวนี้ สิ่งนั้นทั้งปวง ล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา ดับก็ไม่รู้ เกิดก็ไม่รู้ แต่ผู้ที่ตรัสรู้ ตรัสรู้ทุกอย่างตามความเป็นจริง...



นอนหลับ ไม่เห็นเลย แต่ว่าเดี๋ยวนี้เห็น เพราะฉะนั้น "เห็น" ไปไหน? ตอนนอนหลับ แสดงให้เห็นว่า เพียงแค่ได้ยิน เกิด ไม่ใช่เห็นแล้ว เห็นต้องดับไป เพราะเหตุว่า ถ้าพูดถึง "สภาพรู้" ซึ่งเป็นใหญ่ เป็นประธาน ในการที่มีสิ่งต่าง ๆ ปรากฏขณะนี้ ก็เพราะมี "ธาตุรู้" เกิดขึ้นรู้ ถ้าไม่มีธาตุรู้เกิด อะไรก็มีปรากฏไม่ได้ ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครได้ยิน ไม่มีการคิดใด ๆ เลยทั้งสิ้น แต่สภาพธรรมะมีจริง ๆ และกำลังมีด้วย แล้วก็ไม่ใช่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาด้วย เห็นแล้วไม่จำรูปร่างลักษณะของสิ่งที่เห็น ได้ไหม?

คุณโปด :

ไม่ได้ครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ได้ แต่ก็ไม่รู้ ไม่รู้หมดเลย ไม่รู้สักอย่างเดียว แต่จากการฟัง "เริ่มรู้จัก" พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่า ก่อนที่จะได้ฟังธรรมะ ได้ยิน "ชื่อ" กราบไหว้ สูงสุดด้วย แต่ว่าไม่รู้เลยในความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนกว่าจะได้ฟังพระธรรม ซึ่งเป็นคำจริงทั้งหมด วาจาัสัจจะ พูดถึงแต่สิ่งที่มีจริง ๆ และกำลังมี ทุกกาลสมัย ที่จะให้มีความเห็นถูก

มีความเข้าใจถูกในสิ่งที่มีโดยถูกต้อง เพราะเหตุว่า เรา  
เพียงคิดว่า เราเกิดมาแล้วเราก็ตาย มีใครจะไม่ตายไหม?  
ไม่มีเลย



คุณโปด :

ท่านอาจารย์ :

แต่ก็อยากอายุยืนนะครับท่านอาจารย์ ไม่อยากไปเร็ว ๆ  
คะ ถ้าเกิดบนสวรรค์ อายุยืนยาวกว่ามนุษย์มาก ถ้าเกิด  
เป็นพรหม ยิ่งยืนยาวกว่าสวรรค์ ยิ่งพรหมที่ไม่มีรูปยิ่งยืน  
ยาวใหญ่เลย แต่แล้วก็กลับมาสู่ความเป็นอย่างนี้!!  
เพราะความติดข้องและความไม่รู้ในสิ่งที่กำลังปรากฏ ยัง  
มีอยู่ เพราะฉะนั้น ถ้ายังมีเหตุ คือ ความไม่รู้ความจริง  
ของสิ่งที่ปรากฏ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ก็มีความติดข้อง  
ในสิ่งที่ปรากฏ



...เพราะฉะนั้น จิตของแต่ละคนเวลานี้ เป็นสภาพรู้หรือ  
ธาตุรู้ ซึ่งเกิดรู้แล้วก็ดับ แล้วก็ไม่กลับมาอีกเลย แต่ละ  
ขณะยังไม่ปรากฏ เพราะฉะนั้น แต่ละคน ไม่สามารถที่จะ  
แม้รู้จักตัวเอง ใครรู้จักตัวเองบ้าง? อย่างน้อยที่สุด มี  
ความไม่รู้ อันนี้รู้แน่ ไช้ไหม? เกิดมาแล้วก็ไม่รู้ แต่ว่า ยังมี  
อีกมากที่ไม่รู้ ความไม่ดีมีเยอะ อยู่ที่คนอื่นหรือเปล่า?

หรือทุกคนเหมือนกันหมด จึงได้ชื่อว่า "ปุณฺณ" ผู้ที่หนา  
ด้วยกิเลส...



...แต่เพราะได้ฟังพระธรรม ความเข้าใจเกิดขึ้น เมื่อฟัง  
และเห็นประโยชน์ของการที่เกิดมาแล้วก็ต้องจากโลกนี้ไป  
ช้าหรือเร็ว ต้องไปแน่นอน แล้วจะมาคิดเสียตายไหม?  
ก่อนจะตาย รู้แบบนี้ทำอย่างนั้นเสียก็ดี ทำอย่างนี้เสียก็ดี  
ก็หายไปเสียแล้ว!!!...



...เพราะฉะนั้น ก่อนตาย ก่อนที่จะจากโลกนี้ จะได้ไม่ต้อง  
เสียใจ ก็คือ ทำดีแล้วก็เข้าใจธรรมะ เพราะมีฉะนั้นแล้ว  
เกิดอีก ก็เหมือนคนที่ไม่รู้อะไรเลย เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์  
แล้วก็จากโลกนี้ไป แล้วก็เปลี่ยน สิ่งที่จะสมมาในชาตินี้  
สะสมสืบต่อไปในจิตทุกขณะ เพราะว่า ทันทิที่จิตขณะ  
สุดท้ายของชาตินี้ดับ สิ้นสุดความเป็นบุคคลนี้ เป็นปัจจัย  
ให้จิตขณะต่อไปเกิด ในภพภูมิต่อไป ไม่มีคนนี้อีกต่อไป  
เสียตายหรือดีใจ?...





...คนนี้เป็นอย่างไร? ดีชั่วแค่ไหน? เสียหายไหม? ดีใจไหม? พันสภาพความเป็นบุคคลนี้ เป็นคนใหม่ แต่คนใหม่มาจากไหน? ก็มาจากคนนี้แหละ และคนนี้มาจากไหน? ก็มาจากชาติก่อน ๆ นั้นแหละ สะสมสืบต่อนับไม่ถ้วนเลย จึงต่างกันเป็นแต่ละหนึ่ง ไม่มีซ้ำกันเลย...



...นี่ก็แสดงให้เห็นว่า การฟังธรรมะก็เป็นประโยชน์ที่ทำให้รู้ความจริงว่า ก่อนตายก็ควรจะได้เข้าใจความจริง เพราะว่า ตายโดยที่ไม่เข้าใจความจริงแล้วจะรู้ได้อย่างไรว่า ไม่ดีแค่ไหน? เพราะว่า วันนี้ที่ได้ฟังธรรมะ รู้ว่ายังมี

กิเลสแน่นอน มากด้วย แต่ถ้ามีการได้ยิน ได้ฟังธรรมะ ก็  
ยังมีความเห็นถูก สะสมไป ที่จะเจริญขึ้น จนสามารถที่  
จะดับกิเลสได้ แต่ว่า บางคนก็ชอบกิเลสมากเกินไป...



คุณโปด :

กิเลสนี้มันยั่ววนวนะครับท่านอาจารย์ แล้วบางครั้ง กิเลส  
มันก็เป็นเรื่องสวยงามด้วย อย่างเช่น สิ่งที่เห็น สิ่งที่  
ปรากฏทางตา เช่นดอกไม้เนี่ยครับท่านอาจารย์ เห็นสี เห็น  
รูปร่าง ซึ่งสวยงาม แต่ถ้าเป็นดอกไม้ที่เหี่ยวแห้ง ก็คงจะ  
เศร้าหมองตามมาแล้วเก็บไปฝัน ว่าเห็นดอกไม้ที่เหี่ยว  
แห้งต่าง ๆ นานา เหมือนเรื่องจริงครับท่านอาจารย์ แต่  
ปรากฏว่า ตาไม่ได้สัมผัสตอนที่หลับ แล้วก็จำไปอยู่ตลอด  
อย่างนั้นครับท่านอาจารย์ จำแม่นทีเดียวครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ นี่คือผู้ไม่รู้ความจริง แต่ผู้ที่ทรงตรัสรู้ แสดงว่าสิ่งที่  
ปรากฏเดี๋ยวนี้ เดี่ยวนี้เลย เกิดเร็วมาก แล้วก็ดับเร็วมาก  
แต่ว่า เกิดอีก สืบต่อ สนิทจนไม่เห็นการสืบต่อ เหมือนมี  
อยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น ฟังไว้ แล้วก็ค่อย ๆ คิด ว่า  
เป็นความจริงไหม? แล้วก็เห็นความไม่รู้ของตัวเอง ว่า  
มากมาย ที่ว่า พอใจติดข้อง ในสิ่งที่ไม่มี เพราะว่า มี แล้ว  
ก็ดับ ไม่กลับมาอีก แต่มีสิ่งอื่นเกิด สืบต่อทันที เหมือนยังมีอยู่



...แต่ว่า ตามความเป็นจริงแล้ว ก็คือว่า ขณะที่สิ่งนั้นยังไม่ดับไป มีความติดข้อง แต่เพราะดับไปไม่รู้ ก็มีความติดข้องเหมือนของที่เคยติดข้อง แต่ที่จริงแล้วไม่ใช่สิ่งเดียวกันเลย เพราะว่าสภาพธรรมะใดที่เกิดแล้วดับ ไม่กลับมาอีก เพราะฉะนั้น ขณะนี้ ก็เป็นสภาพธรรมะแต่ละหนึ่ง ซึ่งเกิดดับสืบต่อ เร็วจนไม่ปรากฏการเกิดดับสืบต่อ...



...เพราะฉะนั้น จะดับกิเลสได้อย่างไร ถ้าไม่รู้ความจริงอย่างนี้ ก็ต้องเป็นกิเลสไปเรื่อย ๆ เพราะไม่รู้!! แต่จะดับได้ หมดได้ ด้วยการเห็นถูกต้อง ตามความเป็นจริง!!!!...





กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง  
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณโปด และเพื่อน ๆ  
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

